

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 374/2023-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Okresnej hospodárskej komory Hodonín**, Svatoborská 591, Kyjov, Česká republika, IČO 48 532 312, zastúpeného URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava I (v súčasnosti Mestského súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. 28Cb/48/2016 (v súčasnosti sp. zn. B1-28Cb/48/2016) a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1Cob/191/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 28Cb/48/2016 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1Cob/191/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava III **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-28Cb/48/2016 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie vo výške **800 eur**, ktoré **sú povinné** vyplatiť mu Mestský súd Bratislava III vo výške **400 eur** a Krajský súd v Bratislave vo výške **400 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľovi **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **796,28 eur**, ktorú **sú povinné** Mestský súd Bratislava III a Krajský súd v Bratislave spoločne a nerozdielne zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I [ďalej aj „okresný súd“; v súčasnosti Mestského súdu Bratislava III (ďalej aj „mestský súd“)] v konaní vedenom pod sp. zn. 28Cb/48/2016 (v súčasnosti sp. zn. B1-28Cb/48/2016) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1Cob/191/2019 (spolu ďalej aj „napadnuté konania“). Sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým by okresnému súdu prikázal konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadosťučinenie v celkovej sume 9 260 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 374/2023-19 z 9. augusta 2023 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyžiadaných súdnych spisov (sp. zn. 28Cb/48/2016 a sp. zn. 1Cob/191/2019) vyplýva, že 24. marca 2016 bola okresnému súdu doručená žaloba, ktorou sa sťažovateľ ako žalobca v 1. rade spolu so žalobcom v 2. rade Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou domáhajú zaplatať finančných prostriedkov, a to sťažovateľ v sume 60 957,35 eur s príslušenstvom a žalobca v 2. rade v sume 31 486,89 eur s príslušenstvom.

4. Rozsudkom č. k. 28Cb/48/2016-503 zo 17. júna 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) okresný súd rozhodol tak, že návrh žalovaného na prerušenie konania zo 7. novembra 2018 zamietol, žalobu sťažovateľa a žalobcu v 2. rade zamietol v celom rozsahu, žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti sťažovateľovi v celom rozsahu a zároveň mu priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v 2. rade obdobne v celom rozsahu.

5. Podaním z 25. marca 2020 bola namietnutá zaujatosť [redacted] a bolo ním navrhnuté, aby nadriadený súd po tom, čo vyhovie odvolaniu sťažovateľa a žalobcu v 2. rade, prikázal vec novej zákonnej sudkyňi okresného súdu. Uznesením č. k. 1Cob/191/2019 z 15. októbra 2020 krajský súd vrátil sťažovateľovi súdny poplatok vo výške 66 eur prostredníctvom prevádzkovateľa systému – Slovenskej pošty, a. s., uhradený za podanú námietku zaujatosti, na ktorú sa neprihliadalo z dôvodu, že predmetné podanie nespĺňalo náležitosti podľa § 52 ods. 2 Civilného sporového poriadku v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „CSP“).

6. O odvolaní sťažovateľa a žalobcu v 2. rade proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd, ktorému bol súdny spis spolu s opravným prostriedkom predložený 16. októbra 2019, rozsudkom č. k. 1Cob/191/2019-605 z 15. októbra 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu v napadnutej zamietajúcej časti a súvisiacich výrokoch o nároku na náhradu trov

prvoinštančného konania potvrdil a žalovanému (samostatnými výrokmi) priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 % proti sťažovateľovi a žalobcovi v 2. rade. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 15. decembra 2020.

7. Okresnému súdu bolo následne doručené dovolanie sťažovateľa a žalobcu v 2. rade z 2. februára 2021. Dňa 19. februára 2021 bol sudcom okresného súdu vo veci daný pokyn na vykonanie procesných úkonov z dôvodu podaného dovolania. Listom z 22. februára 2021 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie. Zároveň listom z toho istého dňa vyzval na úhradu súdneho poplatku za podané dovolanie aj žalobcu v 2. rade. Sťažovateľ a žalobca v 2. rade zložili predmetné súdne poplatky na príslušný účet 10. marca 2021 a 14. marca 2021.

8. Sťažovateľ doručil okresnému súdu návrh na oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 ods. 1 CSP z 11. marca 2021, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením č. k. 28Cb/48/2016 z 29. apríla 2021 tak, že sťažovateľovi oslobodenie od platenia súdneho poplatku nepriznal okrem iného s odôvodnením, že po podaní predmetného návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku sťažovateľ súdny poplatok uhradil. Proti predmetnému rozhodnutiu podal 26. mája 2021 sťažovateľ sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu č. k. 28Cb/48/2016 z 21. decembra 2021 tak, že sťažnosť sťažovateľa bola zamietnutá a zároveň súd opravil záhlavie napadnutého uznesenia z 29. apríla 2021 v časti chýbajúceho označenia súdu vydávajúceho uvedené rozhodnutie tak, že doplnil: „*Okresný súd Bratislava I*“

9. Listom z 22. decembra 2021 okresný súd doručil dovolanie spolu s výzvou na vyjadrenie k nemu žalovanému. Listom z 22. decembra 2021 okresný súd vyzval sťažovateľa na úhradu doplatku súdneho poplatku za podané dovolanie, ktorý bol zložený na účet 11. januára 2022.

10. Dňa 19. januára 2022 bol súdny spis s dovolaním predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

11. Uznesením č. k. 1Obdo/4/2022 z 26. júla 2022 najvyšší súd pripustil, aby do konania na miesto pôvodného žalovaného Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vstúpilo Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

12. Dňa 14. októbra 2022 doručil žalovaný svoje vyjadrenie k dovolaniu sťažovateľa a žalobcu v 2. rade.

13. Najvyšší súd uznesením č. k. 1Obdo/4/2022 z 19. apríla 2023 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) rozsudok okresného súdu vo výrokoch II, III a IV a rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

14. Spis bol okresnému súdu vrátený 22. mája 2023, keď bolo uznesenie najvyššieho súdu aj doručované sporovým stranám. S účinnosťou od 1. júna 2023 vstúpili do platnosti viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva v obchodnoprávných veciach z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava III.

15. Dňa 7. júna 2023 sťažovateľ a žalobca v 2. rade doručili mestskému súdu svoje vyjadrenie a návrh na prerušenie konania vedeného pod sp. zn. 28Cb/48/2016 do právoplatného skončenia

konania vedeného na mestskom súde pod sp. zn. 26Cb/17/2013. Predmetné vyjadrenie bolo 9. júna 2023 doručované žalovanému.

16. Uznesením č. k. B1-28Cb/48/2016 zo 7. augusta 2023 mestský súd konanie vedené na pod sp. zn. B1-28Cb/48/2016 podľa § 164 CSP prerušil do právoplatného skončenia súdneho konania vedeného na totožnom súde pod sp. zn. B1-26Cb/17/2013, v ktorom sa rieši otázka neplatnosti odstúpenia žalovaného od zmluvy o poskytnutí finančného príspevku uzatvorenej medzi sťažovateľom a žalovaným, ktorá má význam pre rozhodnutie súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-28Cb/48/2016, ktorého predmetom je uplatnený nárok na zaplatenie peňažných súm.

II.

Argumentácia sťažovateľa

17. Proti postupu okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Z dôvodu nesústredeného a neefektívneho postupu okresného súdu a krajského súdu nie je vo veci sťažovateľa ani po viac ako 7 rokoch a 2 mesiacoch od podania žaloby právoplatne rozhodnuté v merite veci a keďže vec sa vrátila po rozhodnutí najvyššieho súdu naspäť súdu prvej inštancie, stav právnej neistoty stále pretrváva. Dĺžku napadnutého konania ako celku považuje za neprimeranú.

b) V konaní nejde o takú mieru skutkovej zložitosti, ktorou by bolo možné ospravedlniť celkovú dĺžku súdneho konania. Pri hodnotení kritéria správania sťažovateľa v preskúmvanej veci neexistujú žiadne také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priesťahom.

c) Okresný súd rozhodol o podanej žalobe po uplynutí vyše 3 rokov a 2 mesiacoch od jej podania. Krajský súd o podanom odvolaní sťažovateľa a žalobcu v 2. rade rozhodol po uplynutí 1 roka od postúpenia veci krajskému súdu a po viac ako 4 rokoch a 6 mesiacoch od podania žaloby. Podľa sťažovateľa k zbytočným priesťahom v konaní prispel aj krajský súd, ktorý ako odvolací súd mal možnosť v predmetnej veci vykonať „nápravu“ a bezodkladným spôsobom v predmetnej veci rozhodnúť. Zo strany sťažovateľa a žalobcu v 2. rade bolo proti rozsudku krajského súdu podané dovolanie, pričom najvyššiemu súdu bol spis postúpený až po viac ako 11 mesiacoch odo dňa podania dovolania. Túto dobu považuje sťažovateľ za neprijateľnú.

d) Vzhľadom na predmet konania je zrejmé, že konečné vyriešenie daného sporu je pre sťažovateľa dôležité, a to nielen z finančného hľadiska, ale zároveň právoplatným rozhodnutím v časti daného konania sa odstráni stav dlhoročnej právnej neistoty.

III.

Vyjadrenie mestského súdu, krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

18. Mestský súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že za priesťahy v súdnych konaniach vedených na tunajšom súde nenesie zodpovednosť súd a jeho sudcovia, ale samotný štát a, poukazujúc na nález ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 204/2021, žiadal ústavným súdom konštatovať objektívnu zodpovednosť Slovenskej republiky za stav na mestskom súde. V prípade vyslovenia

porušenia práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov požiadal o zváženie dôvodnosti a primeranosti finančného zadosťučinenia. Na tento účel požiadal ústavný súd, aby prihliadol aj na skutočnosť, že súd vo veci konal čo možno najplynulejšie, pokiaľ mu to dovoľujú objektívne okolnosti. Poukázal tiež na vyjadrenie zákonného sudcu JUDr. Lukáša Ilenina, ktorý k ústavnej sťažnosti uviedol, že zákonným sudcom v dotknutej veci je len od 22. júna 2020, a preto k dôvodom (ne)konania súdu pred týmto dňom sa vyjadriť nevie. V čase pridelenia tejto veci mu okrem spusteného plného nápadu bolo prerozdelených takmer 600 spisov. Zákonný sudca zároveň uviedol, že obdobie, od ktorého je vo veci zákonným sudcom, už bolo posúdené ústavným súdom nálezom č. k. I. ÚS 6/2022-97 zo 14. apríla 2022, ktorým ústavnej sťažnosti nebolo vyhovené, pričom ústavný súd v predmetnom rozhodnutí okrem iného celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 28Cb/48/2016 vrátane napadnutého konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 1Cob/191/2019 od podania žaloby v roku 2016 do právoplatnosti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu koncom roka 2020 aj s prihliadnutím na obdobie po právoplatnosti uvedených rozhodnutí v okolnostiach preskúmvanej veci vyhodnotil ako ústavne udržateľné. Dodal, že je pravdou, že najvyšší súd následne zrušil rozhodnutia okresného súdu, ako aj odvolacieho súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Rozhodnutie najvyššieho súdu bolo okresnému súdu doručené 19. mája 2023 a 22. mája 2023, resp. 23. mája 2023 doručené stranám sporu. Následne bolo konanie uznesením mestského súdu zo 7. augusta 2023 prerušené do právoplatného skončenia súdneho konania vedeného totožným súdom pod sp. zn. B1-26Cb/17/2013 z dôvodu, že sa v ňom rieši otázka podstatná pre konanie sp. zn. B1-28Cb/48/2016, o čom má vedomosť aj samotný sťažovateľ. Po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu konal okresný súd, resp. mestský súd plynule, no vo veci nie je možné vydať konečné rozhodnutie z dôvodu jej prerušenia do právoplatného skončenia iného konania. Je preto otáznave, čo sťažovateľ svojou ústavnou sťažnosťou skutočne sleduje, keď tiež navrhol konanie prerušiť.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

19. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení poukázal na stanovisko predsedníčky senátu JUDr. Moniky Školníkovej, ktorá v súvislosti s rýchlosťou a plynulosťou vybavovania vecí pridelených do senátu 1Cob poukázala na dlhotrvajúcu personálnu poddimenzovanosť obchodnoprávneho kolégia krajského súdu, ktorá sa v inkriminovanom čase okrem iného prejavila v tom, že senát 1Cob nebol od júna 2020 až do 30. júna 2022 plne obsadený tromi členmi senátu, ktorí by všetci traja vybavovali agendu súdneho oddelenia ako sudcovia spravodajcovia, keďže tretím členom senátu bol v danom období sudca pôsobiaci ako sudca spravodajca v inom senáte obchodnoprávneho kolégia krajského súdu. Krajský súd v predmetnej veci meritórne rozhodol v lehote 12 mesiacov od jej predloženia na rozhodnutie, pričom vzhľadom na skutkovú a právnu náročnosť prejednávanej veci, ako aj vzhľadom na celkový stav zaťaženia senátu 1Cob a personálne podmienky neumožňujúce rozdeľovanie spisov v rámci senátu trom sudcom spravodajcom vyslovila názor, že ide o lehotu primeranú bez existencie akýchkoľvek subjektívnych prietáhov na strane konajúceho senátu krajského súdu. Poukázala na nález ústavného súdu vo veci sp. zn. I. ÚS 6/2022, v ktorom vo vzťahu k namietanému porušeniu práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1Cob/191/2019 uviedol, že v okolnostiach preskúmvanej veci nemožno ani celkovú dĺžku trvania napadnutého konania na krajskom súde hodnotiť ako takú, ktorá

by presiahla ústavne akceptovateľnú dobu. S poukazom na uvedené skutočnosti, rozhodnutie veci, vyjadrenie predsedníčky senátu, ako aj fakt, že sťažovateľom namietané porušenie jeho ústavného práva prerokovať vec tunajším súdom bez zbytočných prietáhov už nepretrváva, nepovažuje ústavnú sťažnosť vo vzťahu k postupu krajského súdu po vecnej stránke za dôvodnú.

III.3. Replika sťažovateľa:

20. Sťažovateľ vo svojej replike zotrval na skutkovej, vecnej a právnej argumentácii obsiahnutej v podanej ústavnej sťažnosti a ďalej uviedol:

- a) Toho času je konanie prerušené a mestský súd čaká na výsledok iného súvisiaceho sporu, a preto stav právnej neistoty sťažovateľa stále trvá.
- b) Vo vzťahu k vyjadreniu mestského súdu sťažovateľ poukazuje na to, že tento vo svojom vyjadrení poskytol iba argumenty na účel ospravedlnenia prietáhov a neprimeranej dĺžky konania (zmena sudcu, personálna situácia atď.), avšak neposkytol faktické argumenty, ktoré by dokazovali, že v danom konaní sa prietahy nevyskytli, práve naopak, sám prietahy pripustil.
- c) Poukazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu považuje argumenty preťažnosti či kritickéj situácie personálneho obsadenia vo vzťahu k jeho pretrvávajúcej právnej neistote za irelevantné, neumožňujúce ospravedlniť to, že ani po vyše 7 rokoch a 6 mesiacoch sa „nedočkal“ vydania takého rozhodnutia, ktorým by bol definitívne nastolený stav právnej istoty.
- d) Na podklade judikatúry ESLP uvádza, že mu nemožno vyčítať, že využil všetky opravné prostriedky, ktoré mal k dispozícii, a ani to, že najvyšší súd uznesením z 19. apríla 2023 zrušil rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu.
- e) K vyjadreniu krajského súdu uviedol, že tento neposkytol faktické argumenty, ktoré by dokazovali, že v danom konaní sa prietahy nevyskytli. Sťažovateľ zotrval na názore, že aj keď okresný súd a krajský súd vykonávali úkony, ich postup vzhľadom na stav konania ako takého bol nanajvýš neefektívny a neúčinný, spôsobujúci vznik zbytočných prietáhov.
- f) Požadované primerané finančné zadostučinenie v celej miere zodpovedá ujme sťažovateľa v pocitoch nespravodlivosti, právnej neistoty a stresového vypätia z prebiehajúceho sporu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

21. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskami okresného súdu a krajského súdu a s obsahom spisov dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

22. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľa tvorí námietka, že v dôsledku nesústreďenej a neefektívnej činnosti okresného súdu a krajského súdu došlo v napadnutom konaní k vzniku zbytočných prietáhov, pričom zároveň celková dĺžka napadnutého konania odôvodňuje vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide

o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. IV. ÚS 302/2020, III. ÚS 233/2022).

24. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

25. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je nárok na zaplatenie finančných prostriedkov na základe zmluvy o poskytnutí finančného príspevku z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky uzatvorenej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, v rámci ktorého je úlohou súdu posúdiť splnenie podmienok na zaplatenie finančných prostriedkov. Pre rozhodnutie v merite veci je potrebné zodpovedať prejudiciálnu otázku platnosti odstúpenia od zmluvy o poskytnutí finančného príspevku žalovaným, čo konanie sčasti komplikuje. Na tento účel bolo napadnuté konanie sp. zn. B1-28Cb/48/2016 aj prerušené uznesením zo 7. augusta 2023 do právoplatného skončenia konania vedeného na mestskom súde pod sp. zn. B1-26Cb/17/2013 (pozri bod 16 tohto nálezu). Pokiaľ ide o otázku zložitosti sporu, ústavný súd musí prisvedčiť argumentu krajského súdu, že vec sťažovateľa vykazuje istú mieru skutkovej a právnej zložitosti. Súčasne však konštatuje, že posudzovanú dĺžku konania v danom prípade nebolo možné pripísať iba zložitosti veci, ale aj postupu okresného súdu a krajského súdu. Uvedené skutočnosti o zložitosti veci ústavný súd primerane zohľadnil pri určení sumy finančného zadostučinenia (napr. II. ÚS 4/2021, II. ÚS 138/2021, II. ÚS 139/2023).

26. Z hľadiska predmetu konania a jeho významu pre sťažovateľa nejde o také konanie, ktoré by bolo mimoriadne časovo prioritované. Sťažovateľ v tomto smere uviedol, že ide o vec, ktorá má pre neho značný finančný význam, avšak nedôvodil ohrozením svojej existencie či fungovania v dôsledku právoplatného nerozhodnutia v merite veci, teda vo svojej argumentácii neuviedol taký dôvod, pre ktorý by bolo možné prisvedčiť, že šlo o vec s mimoriadnym významom pre sťažovateľa.

27. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priesťahom.

28. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj tretím hodnotiacim kritériom, teda postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že postup okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach bol predmetom preskúmania ústavným súdom nálezom č. k. I. ÚS 6/2022-97 zo 14. apríla 2022, ktorým ústavnej sťažnosti sťažovateľa nebolo vyhovené, pričom ústavný súd v predmetnom rozhodnutí okrem iného celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 28Cb/48/2016 vrátane napadnutého konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 1Cob/191/2019 od podania žaloby 24. marca 2016 do právoplatnosti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu 15. decembra

2020, t. j. obdobie vyše štyri a trištvrté roka, vyhodnotil ako ústavne udržateľné. Ako z prehľadu procesných úkonov v časti I tohto nálezu vyplýva, následne došlo k vydaniu kasačného uznesenia najvyššieho súdu z 19. apríla 2023, ktorým bola vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Na základe uvedeného skutkového stavu je zrejmé, že v posudzovanom prípade rozhodovali všeobecné súdy všetkých stupňov a k zmene právneho stavu došlo až uznesením najvyššieho súdu. Rozhodnutie najvyššieho súdu však podľa ústavného súdu samo osebe neumožňuje vykonať ústavnoprávny prieskum napadnutého konania ako celku. Navyše preskúmaniu konania ako celku bráni aj petit ústavnej sťažnosti, ktorým sám sťažovateľ vymedzil mantinely ústavnoprávneho prieskumu napadnutého konania len na konanie okresného súdu a krajského súdu. Ústavný súd je viazaný rozsahom sťažnostného návrhu a môže preskúmať a posudzovať zbytočné prietahy v napadnutom konaní len v časti napadnutého postupu okresného súdu a krajského súdu.

29. Ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (III. ÚS 90/07, IV. ÚS 182/08, I. ÚS 7/2011). Ústavný súd poukazuje aj na rozsiahlu konštantnú judikatúru ESLP, kde bolo opakovane konštatované, že pri posudzovaní zbytočných prietahov má súd nazerať na celkovú dĺžku konaní, a tým zapríčinenú právnu neistotu sťažovateľov ako na jeden celok, pričom nemá separovať jednotlivé čiastkové konania (napr. Maxian a Maxianová proti Slovenskej republike, Keszeli proti Slovenskej republike, Grešáková proti Slovenskej republike, ale aj I. ÚS 287/2018). V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na neefektívnosť postupu okresného súdu a krajského súdu, ktorá sa prejavila v zrušení ich rozsudkov (bod 13 tohto nálezu). Najvyšší súd vo svojom kasačnom uznesení zaviazal okresný súd a krajský súd preskúmať konkrétne námietky sťažovateľa a žalobcu v 2. rade spochybňujúce zistenia a závery orgánov verejnej správy (audit, závery kontrolných orgánov, rozhodnutia o námietkach a ďalšie), ktoré boli podkladmi a východiskami pre odstúpenie od zmluvy o poskytnutí finančného príspevku a až následne vyhodnotiť a v súdnom rozhodnutí zdôvodniť právne aspekty odstúpenia od predmetnej zmluvy z hľadiska naplnenia podmienok jej podstatného porušenia, určitosti, zrozumiteľnosti a včasnosti tohto úkonu. Najvyšším súdom špecifikované procesné vady v konaní okresného súdu a krajského súdu mali za následok, že v posudzovanej veci nebolo v čase podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté a právna neistota sťažovateľa pretrváva.

30. Ústavný súd nezohľadnil argumentáciu okresného súdu a krajského súdu spočívajúcu v tvrdení, že za prietahy v konaní je zodpovedný stav na týchto súdoch spočívajúci v objektívnych okolnostiach (personálna poddimenzovanosť, resp. zaťaženosť sudcov/senátov), pretože zbytočné prietahy v napadnutých konaniach nevznikli v dôsledku nečinnosti okresného súdu, resp. krajského súdu, a teda nesúvisia s rýchlosťou a plynulosťou vybavovania veci. Zbytočné prietahy v napadnutých konaniach boli spôsobené neefektívnou činnosťou okresného súdu a krajského súdu (pozri bod 29 nálezu), ktorá s deklaroványmi objektívnymi okolnosťami nie je v príčinnej súvislosti.

31. S prihliadnutím na zistenú neefektívnu činnosť v postupe okresného súdu a krajského súdu, ako aj neprimeranú doterajšiu dĺžku napadnutého konania dospel ústavný súd k záveru, že v napadnutých konaniach došlo k zbytočným prietahom. Na tomto základe ústavný súd

rozhodol, že postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

32. Vzhľadom na to, že posudzované konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, prikázal ústavný súd podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde okresnému súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. B1-28Cb/48/2016 konať bez zbytočných prietáhov (výrok 2 nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

33. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

34. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadost'učinenie v celkovej sume 9 260 eur, ktoré odôvodnil intenzívnym zásahom do jeho základných práv a stratou dôvery v naplnenie pojmu materiálny právny štát z dôvodu neefektívnej a nesústreďenej činnosti súdov, resp. neschopnosti definitívne rozhodnúť o spore sťažovateľa a odstrániť stav jeho právnej neistoty.

35. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadost'učinenia dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

36. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

37. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým neefektívny postup okresného súdu a krajského súdu, doterajšiu dĺžku napadnutého konania, jeho nepriviligovaný charakter, predmet konania, ktorého signifikantný význam pre samotného sťažovateľa ústavný súd nezistil, ale tiež určitý stupeň zložitosti veci. Ústavný súd zároveň zohľadnil súčasný procesný stav konania, keď v rozpore s tým, čoho sa sťažovateľ podanou ústavnou sťažnosťou domáha, teda odstránenia stavu svojej právnej neistoty, päť dní po podaní ústavnej sťažnosti sa podaným návrhom domáhal prerušenia konania vedeného pod sp. zn. B1-28Cb/48/2016, ktoré bolo následne uznesením mestského súdu zo 7. augusta 2023 aj prerušené. Po zohľadnení týchto okolností, majú na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 800 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, pričom mestský súd, ako aj krajský súd sú povinné z tejto sumy zaplatiť sťažovateľovi sumu po 400 eur (výrok 3 tohto nálezu).

VI. Trovy konania

38. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

39. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“ (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky)]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je v sume 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je v sume 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a replika). Trovy právneho zastúpenia v sume 663,57 eur, keďže advokát je aj platcom dane z pridanej hodnoty, sa v danom prípade podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvyšujú o 20 %. Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi ako náhradu trov právneho zastúpenia, predstavuje sumu 796,28 eur (výrok 4 tohto nálezu).

40. Priznanú náhradu trov konania sú mestský súd a krajský súd povinné uhradiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

**Luboš Szigeti
predseda senátu**